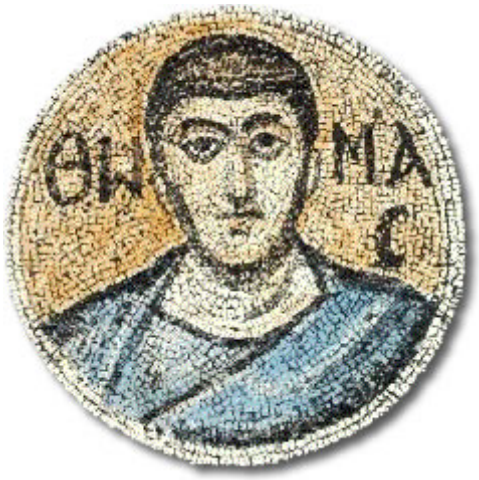
6 Οκτωβρίου 2026

Μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης Διονυσίου Λ. Ψαριανού: Ο Άγιος Απόστολος Θωμάς

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Ο απόστολος Θωμάς. Ψηφιδωτό του 6ου αιώνα στην Μονή του Σινά.

Σήμερα η Εκκλησία εορτάζει και τιμά την ιερή μνήμη του αγίου αποστόλου Θωμά. Πρέπει να προλάβωμε να πούμε πως η μνήμη του αγίου αποστόλου Θωμά είναι σήμερα κι όχι την πρώτη Κυριακή μετά το άγιο Πάσχα. Τότε δεν είναι η μνήμη του Αποστόλου, αλλά η ψηλάφηση του αναστάντος Κυρίου από τον Απόστολο, για την οποία θα πούμε παρακάτω. Ο Θωμάς ή Δίδυμος ήταν Εβραίος από τη Γαλιλαία, ένας από τους δώδεκα Αποστόλους, τους οποίους κάλεσε ο Ιησούς Χριστός. Στον

κατάλογο των δώδεκα Αποστόλων, έβδομος ή όγδοος στη σειρά είναι ο απόστολος Θωμάς, ο οποίος κατά την παράδοση της Εκκλησίας, κήρυξε το Ευαγγέλιο και βρήκε μαρτυρική τελείωση στις Ινδίες. Στο Μαλαμπάρ των Ινδιών υπάρχουν σήμερα οι λεγόμενοι χριστιανοί του αγίου Θωμά.

Αξίζει να θυμηθούμε και να επαναλάβουμε τη διήγηση του αγίου Ευαγγελίου για την εκλογή και καθιέρωση των δώδεκα Αποστόλων, ένας από τους οποίους είναι ο Θωμάς. Ο ευαγγελιστής Λουκάς γράφει: «Εκείνες τις ήμερες ανέβηκε ο Ιησούς στο βουνό για να προσευχηθεί. Όλη τη νύχτα προσευχότανε στο Θεό κι όταν ξημέρωσε, φώναξε κοντά του τους μαθητές του κι απ' αυτούς διάλεξε δώδεκα, τους οποίους ονόμασε αποστόλους...». Η ολονύκτια εκείνη προσευχή του Ιησού Χριστού, όταν πρόκειται να ξεχωρίσει μεταξύ των μαθητών του τους δώδεκα και να τους δώσει το όνομα του αποστόλου, δείχνει πόσο σπουδαίο ήταν το έργο που τους ανέθετε και πόση ήταν η φροντίδα του γι' αυτούς στους οποίους θα το ανέθετε.

Τρεις φορές στο Ευαγγέλιο του ο ευαγγελιστής Ιωάννης κάνει λόγο για τον απόστολο Θωμά, και βλέπουμε στα λόγια του Ευαγγελιστή ότι ο Θωμάς ήταν αφοσιωμένος στο θείο Διδάσκαλο. Την πρώτη φορά ήταν, όταν ο Ιησούς Χριστός πληροφορήθηκε πως ο Λάζαρος ήταν άρρωστος και ξεκίνησε με τους Αποστόλους για τη Βηθανία. Στο δρόμο ξαφνικά τους είπε «Λάζαρος ο φίλος ημών κεκοίμηται». Κι ύστερα πιό καθαρά τους είπε πάλι «Λάζαρος απέθανεν... αλλά άγωμεν προς αυτόν». Τότε ο απόστολος Θωμάς είπε στους συμμαθητές «Άγωμεν και ημείς, ίνα άποθάνωμεν μετ' αυτού», πάμε κι εμείς να πιθώνομε μαζί του. Άλλοι τα εξηγούν αυτά ως λόγια απαισιοδοξίας, αλλά είναι λόγια αφοσίωσης προς το θείο Διδάσκαλο.

Δεύτερη φορά, που ο ευαγγελιστής Ιωάννης ομιλεί για τον απόστολο Θωμά, είναι μετά το μυστικό δείπνο. Εκεί, στη μεγάλη του ομιλία προς τους Αποστόλους, ο Ιησούς Χριστός λέγει «Να έχετε εμπιστοσύνη στο Θεό και σ' έμενα. Στο σπίτι του πατέρα μου υπάρχουν πολλοί τόποι, αν δεν υπήρχαν, θα σας έλεγα πως πηγαίνω για να σας ετοιμάσω τόπο. Αλλά κι αν πάω να σας ετοιμάσω τόπο, πάλι θα 'ρθω και θα σας πάρω κοντά μου, ώστε όπου είμ' εγώ να είστε και σεις. Ξέρετε βέβαια το δρόμο, που οδηγεί εκεί που εγώ πηγαίνω». Τότε ο Θωμάς του είπε: «Κύριε, δεν ξέρομε που πηγαίνεις και πως μπορούμε να ξέρουμε το δρόμο;». Κι ο Ιησούς Χριστός είπε στο Θωμά: «Εγώ είμαι ο δρόμος κι η αλήθεια κι η ζωή, κανένας δεν πηγαίνει στον Πατέρα, αν δεν περάσει από μένα».

Λυπούμαστε που μόλις προφταίνομε να αναφέρουμε αυτά τα λόγια, εξηγημένα μόνο στη γλώσσα μας, χωρίς όμως και να μπορούμε να τα αναπτύξουμε. Βιαζόμαστε να έλθουμε στο τρίτο σημείο, όπου ο ευαγγελιστής Ιωάννης ομιλεί για τον απόστολο Θωμά· είναι οι δύο εμφανίσεις του αναστάντος Κυρίου, η μία το βράδυ της πρώτης ημέρας και η άλλη «μεθ' ημέρας οκτώ». Τότε ο Θωμάς όχι από

απιστία, άλλ’ από πολλή αγάπη προς το θείο Διδάσκαλο, έγινε ο πρώτος κήρυκας της Ανάστασης. Η Εκκλησία ψάλλει ότι η νομιζόμενη απιστία του Θωμά «πίστιν βεβαίαν εγέννησε». Η αξίωση του μαθητή να δει και να ψηλάφησει τον αναστάντα Διδάσκαλο είναι η πρώτη βεβαίωση και απόδειξη της Ανάστασης.

Ο απόστολος Θωμάς πρώτος μετά την Ανάσταση κήρυξε τη θεότητα του Ιησού Χριστού, που αν και πέθανε ως άνθρωπος αναστήθηκε ως Θεός. Ο Θωμάς, όταν είδε κι αυτός όπως οι άλλοι Απόστολοι και άκουσε τον Ιησού Χριστό, ούτε που τόλμησε να αγγίσει και να ψηλαφήσει την άχραντη πλευρά, άλλ’ αμέσως φώναξε και ομολόγησε «Ο Κύριος μου και ο Θεός μου!». Η περίπτωση του αποστόλου Θωμά είναι η πιό δραματική όχι μόνο στην ευαγγελική ιστορία, αλλά και στην ιστορία του κόσμου· πολλοί τίμιοι και ειλικρινείς άνθρωποι, «μακάριοι οι μη ιδόντες», όπως είπε ο αναστάς Κύριος, έπειτ’ από δραματική πάλη μέσα τους, είδαν το φως της αλήθειας και ομολόγησαν, όπως ο απόστολος Θωμάς-«Ο Κύριός μου και ο Θεός μου!». Αμήν.

(+Μητροπ. Σερβίων και Κοζάνης Διονυσίου Λ. Ψαριανού, Εικόνες Έμψυχοι, σ.132)